

„Pocieszajcie mój lud”

Przedmiot studium: Iz 40,1-3.

Część I: Przegląd

Cała *Księga Izajasza* jest pełna różnych przesłań o sędzie i wieści o zbawieniu. Jednak pierwsza część księgi jest poświęcona głównie przesłaniu sądu skierowanemu do Judejczyków. Druga część księgi zawiera Boże przesłanie pociechy dla Jego ludu. Iz 40 - rozdział następujący bezpośrednio po pierwszej części księgi (Iz 1-39) - stanowi sekcję przejściową do rozdziałów, które następują po nim.

Przesłanie Pana zaczyna się od pełnych zapewnienia i pocieszenia słów: „Pocieszajcie, pocieszajcie mój lud, mówi wasz Bóg!” (Iz 40,1). Przesłanie to ma przypominać ludowi Bożemu, że Bóg jest wierny Jego przymierzu.

Izajasz nawiązuje do doświadczenia Izraelitów na pustyni. W tamtym czasie ani lud Boży, ani nawet Mojżesz nie mogli widzieć chwały Pana, ale teraz „ujrzy to wszelkie ciało” (Iz 40,5).

Studium jest podzielone na trzy części: (1) Od zniszczenia do pocieszenia, (2) Przygotujcie drogę oraz (3) Chwała Pana objawiona.

Część II: Komentarz

Od zniszczenia do pocieszenia. Zmiana akcentu w tematyce *Księgi Izajasza* jest jedną ze szczególnych cech tej księgi. Większość komentarzy biblijnych wskazuje na kontrast tematyczny między pierwszą (Iz 1-39) a drugą częścią księgi (Iz 40-66). Niektórzy uczeni wskazują na tę cechę jako dowód rzekomego podwójnego autorstwa księgi. Jednak cecha ta świadczy jedynie, że Izajasz, podobnie jak inni prorocy przedwygnaniowi, przekazał przesłanie, w którym wyraźnie wyróżniają się dwa aspekty.

Z jednej strony prorocy przedwygnaniowi głosili sąd, a więc zwiastowali koniec okresu Bożej przychylności i błogosławieństw. Jednak zapowiadali także zbawienie, a więc głosili nowy okres Boskiej przychylności. Zatem prorocze wypowiedzi tych posłańców są mieszaniną zapowiedzi sądu i zapowiedzi zbawienia, co widzimy wyraźnie w *Księdze Izajasza*.

Nie ma powodu, by nie popierać poglądu, który umieszcza Iz 40 w okresie przedwygnaniowym jako pocieszającą obietnicę przyszłego odrodzenia.

Wcześniejsza część księgi poprzedzająca Iz 40 zawiera wyraźne i szczególne przesłanie sądu nad Judą i obcymi narodami.

Dzień Pana nadejdzie. Jest biskich - sąd się zbliża. Nie potrwa to długo, a to, co najlepsze mają narody - tak ludzie, jak zasoby materialne - przejdzie w obce ręce.

Księga wyraźnie zapowiada: „Mój lud pójdzie w niewolę” (Iz 5,13); „Oto idą dni, w których wszystko, co jest w twoim domu i co nagromadzili twoi ojcowie aż po dziś dzień, zostanie zabrane do Babilonii i nie pozostanie nic, mówi Pan” (Iz 39,6).

Ale Pan, niezrównany Bóg, położy kres ciężkim doświadczeniom swojego ludu. Przyjdzie czas wyzwolenia, a Izajasz przekazuje przesłanie miłosierdzia (Iz 40,1-2), posługując się paralelizmem:

A. „Pocieszajcie, pocieszajcie mój lud,

B. mówi wasz Bóg!

A’. Mówcie do serca Jeruzalemu”.

Boże miłosierdzie okaże się znowu, gdyż Pan oświadczył, „że dopełniła się jego [Jeruzalemu] niewola, że odpuszczona jest jego wina, bo otrzymało z ręki Pana podwójną karę za wszystkie swoje grzechy” (Iz 40,2).

Na szczególną uwagę zasługuje to, z jakim naciskiem Pan kieruje to przesłanie do swojego ludu. Wydaje się, że przesłanie jest pilne, gdyż autor używa czasownika w trybie rozkazującym *qir’û*. Można go przetłumaczyć jako: „zwiastuj”, „wzywaj”, „wołaj”, „krzycz” (Ludwig Koehler i Walter Baumgartner, *The Hebrew and Aramaic Lexicon of the Old Testament*, t. 3, s. 1129). Słowo to wykracza poza zakres bardziej zwyczajnego czasownika „mów”. Wyrażenie „mój lud” jest wskazówką więzi przymierza między Bogiem a Jego ludem. Bóg jest wierny swoim obowiązkom przymierza obejmującym inicjowanie, zaopatrywanie i przebaczenie.

Przygotujcie drogę. Zasadniczą sekcją Iz 40 są wersety 3-5. W tym fragmencie występuje swego rodzaju włączenie. „Przygotujcie (...) drogę Pańską” (Iz 40,3) i „objawi się chwała Pańska” (Iz 40,5).

„Przygotujcie (...) drogę Pańską”. To zdanie występuje w kontekście odrodzenia Judy. Chodzi tu o powrót z wygnania. Język nawiązujący do królewskiego pochodzenia jest użyty w tym zdaniu. Wydaje się, że pewne tereny góryste i pagórkowate mogą stanowić utrudnienie dla władcy w jego pochodzie, a zatem „wyprostowanie ścieżki” oznacza wytyczenie, wyrównanie i usunięcie przeszkód, aby król mógł przejechać bez zakłóceń (R. Laird Harris, red., *Theological Wordbook of the Old Testament*, Chicago 1980, t. 1, s. 417).

Droga z Babilonu do Jerozolimy jest niełatwa, wiedzie przez wzgórza i nierówny teren. Dzieci Boże musiały przemierzyć tę drogę, stąd wezwanie: „Przygotujcie na pustyni drogę Pańską, wyprostujcie na stepie ścieżkę dla Boga naszego!” (Iz 40,3). Posłaniec wzywa, by droga została wyrównana, bo Judejczycy muszą wrócić bez większych przeszkód.

Należy zwrócić uwagę na praktyczny język tej sekcji, zwłaszcza jeśli chodzi o słownictwo skojarzone ze „ścieżką”. W ten sposób autor stara się połączyć wielką manifestację Boga z powszednimi obiektami. Takie wyrażenia podkreślają obecność niewidzialnego, realnego Boga, wykazując, że Bóg autentycznie jest zaangażowany w dzieje swego ludu.

Chwała Pana objawiona. W Iz 40,3-5 prorok wydaje się nawiązywać do pewnych doświadczeń Izraelitów podczas wędrówki po pustyni, zwłaszcza w Wj 33,18-33. Izraelici otrzymali nakaz wymarszu spod Góry Synaj. Bóg powiedział Mojżeszowi: „Idź, wyrusz stąd, ty i lud, który wyprowadziłeś z ziemi egipskiej” (Wj 33,1), ale „nie pójdź pośród ciebie” (Wj 33,3). Wydaje się, że Mojżesz był przybity tym oświadczeniem, więc prosił Pana: „Jeśli znalazłem łaskę w oczach twoich, daj mi poznać zamysły twoje” (Wj 33,13). W w. 18 Mojżesz dodaje: „Pokaż mi, proszę, chwałę twoją!”.

Mojżesz kojarzy *k'ḥôd* z widzialnym ukazaniem się Pana. Tak więc, w tym przypadku, prośba nie została spełniona. Niemniej Pan odpowiada w w. 19: „Sprawię, że całe dostojęstwo moje przejdzie przed tobą, i ogłoszę imię «Pan» przed tobą, i zmiłuję się, nad kim się zmiłuję, i zlituję się, nad kim się zlituję”. Jednak w następnym wersecie mówi: „Nie możesz oglądać oblicza mojego, gdyż nie może mnie człowiek oglądać i pozostać przy życiu” (Wj 33,20).

Mojżesz wskazuje nam, jak Pan pokierował tą kwestią. Bóg określa swoje objawienie w kategoriach cech raczej niż w kategoriach zewnętrznego wyglądu, jakby chciał celowo podkreślić abstrakcyjność swojej istoty i niemożliwość postrzegania Go w konkretnych kategoriach.

W uważnej analizie tego fragmentu *Pięcioksięgu* widzimy pewne powiązania czy wpływy na tekst *Księgi Izajasza*, w tym zwłaszcza Iz 40. Wspólnym elementem jest w nich hebrajskie wyrażenie *k'ḥôd JHWH* („chwała Pańska [Jahwe]”). Najważniejszymi aspektami są przeciwieństwa między dwoma sprawozdaniami podkreślone przez Izajasza.

Podczas gdy w *Księdze Wyjścia* droga jest przedstawiona jako surowa, kamienista, w *Księdze Izajasza* droga jest ubita, wyrównana, a wszyscy ludzie mogą oglądać chwałę Pana (zob. Iz 40,3-5). Iz 52 przedstawia podobny kontekst w powiązaniu z Iz 40, a nawet Wj 33. W Iz 51,10 czytamy: „Pan obnażył swoje święte ramię na oczach wszystkich narodów i oglądają wszystkie krańce ziemi zbawienie naszego Boga”. Powiązanie między wszystkimi trzema fragmentami jest oczywiste. Pierwszy wspólny element to droga, choć przedstawiona różnie w każdym fragmencie. W Wj 33 jest to droga surowa. W Iz 40 ukazana jest droga wyrównana, a w Iz 53 - wiodąca przez wzgórza. Innym elementem w Wj 33 jest to, że Pan ukazał swoją postać, ale nie swoje oblicze, natomiast u Izajasza Pan objawia swoje święte ramię. W *Księdze Wyjścia* Mojżesz ujrzał jedynie przeblysł chwały Pańskiej, ale w Iz 40 wszyscy ujrzą ją wyraźnie. W Iz 52 ujrzą wszystkie narody. W Iz 40 ukazana jest chwała Pańska, a w Iz 52 - zbawienie Boże. Tak więc Iz 52 wyjaśnia, co znaczy *k'ḥôd JHWH* w Iz 40. Ludzkość będzie w stanie rozpoznać chwałę Pana. Dokonanie wybawienia Judejczyków będzie to potężnym dokonaniem Pana.

W tym punkcie naszego studium pomocne jest zwrócenie uwagi na fakt, iż wyrażenie „chwała Pańska” ma w *Biblii* więcej niż jedno zastosowanie. W niektórych przypadkach chwała Pańska odnosi się do samego JHWH i Jego majestatu, którego nie pojmują nawet sefarini, oraz Jego świętości. Niemniej w innych kontekstach, głównie w *Księdze Izajasza*, chwała Pańska jest równoznaczna z dokonaniem Pana, Jego ważnością i wagą (dosłownie) pośród Jego ludu. Tak więc Izajasz rozwija pojęcie wyrażenia *k'ḥôd JHWH*. Izajasz wyjaśnia, że Boże dokonania (uwolnienie lub zbawienie), są tak samo rzeczywiste jak Jego obecność. Jego obietnica działania na rzecz Jego ludu musi być rozumiane jako całkowity realizm.

Część III: Zastosowanie

1. W przeszłości Bóg na różne sposoby przemawiał do swego ludu, a obecnie nadal przekazuje swoje przesłanie pocieszenia i przebaczenia.

- Które biblijne obietnice są dla ciebie największym pocieszeniem?

- Z drugiej strony, ważną częścią przesłania do Judejczyków jest zapewnienie, „odpuszczona jest ich wina” (Iz 40,2).

- Dlaczego ważne jest, by ludzie przyjęli Boże przebaczenie? (Przeczytaj Mk 2,9: „Cóż jest łatwiej, rzec paralitykowi: Odpuszczone są ci grzechy, czy rzec: Wstań, weź łożo swoje i chodź?”, oraz 1 J 2,12: „Piszę wam, dzieci, gdyż odpuszczone są wam grzechy dla imienia jego”).

2. Wyrażenie „Głos się odzywa: Przygotujcie na pustyni drogę Pańską” zostało zinterpretowane w J 1,23 jako odnoszące się do Jana Chrzciciela głoszącego pierwsze przyjście Jezusa. Czynił on to, wzywając ludzi do skruchy i chrzcząc ich w wodzie na znak nawrócenia. Jak używasz swojego głosu, by nieść ludziom dobrą nowinę?

3. Jak *chwała Pańska* może być rozumiana w świetle J 1,14: „A Słowo ciałem się stało i zamieszkało wśród nas, i ujrzeliśmy chwałę jego, chwałę, jaką ma jedyny Syn od Ojca, pełne łaski i prawdy”?